Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (fjärde avdelningen)

den 16 april 2015 *

”Begäran om förhandsavgörande — Direktiv 2005/36/EG — Artikel 10 — Erkännande av yrkeskvalifikationer — Tillträde till arkitektyrket — Examensbevis som inte anges i punkt 5.7.1 i bilaga V — Begreppen specifik och exceptionell anledning och arkitekt”

I mål C-477/13,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Bundesverwaltungsgericht (Tyskland) genom beslut av den 10 juli 2013, som inkom till domstolen den 5 september 2013, i målet

Eintragungsausschuss bei der Bayerischen Architektenkammer

mot

Hans Angerer,

ytterligare deltagare i rättegången:

Vertreter des Bundesinteresses beim Bundesverwaltungsgericht,

Landesanwaltschaft Bayern als Vertreter des öffentlichen Interesses,

meddelar

DOMSTOLEN (fjärde avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden L. Bay Larsen, K. Lenaerts, domstolens vice ordförande tillika tillförordnad domare på fjärde avdelningen samt domarna K. Jürimäe (referent), J. Malenovský och A. Prechal,

generaladvokat: M. Szpunar,

justitiesekreterare: handläggaren M. Aleksejev,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 9 juli 2014,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

— Eintragungsausschuss bei der Bayerischen Architektenkammer, genom A. Graf von Keyserlingk och J. Buntrock, Rechtsanwälte,

* Rättegångsspråk: tyska.

— Hans Angerer, genom H. Olschewski, Rechtsanwalt,

— Landesanwaltschaft Bayern als Vertreter des öffentlichen Interesses, genom C. Zappel och R. Käβ, båda i egenskap av ombud,

— Tysklands regering, genom T. Henze och J. Möller, båda i egenskap av ombud,

— Nederländernas regering, genom M. Bulterman och M. de Ree, båda i egenskap av ombud,

— Rumäniens regering, genom R. Haţieganu och A. Vacaru, båda i egenskap av ombud,

— Europeiska kommissionen, genom G. Braun och H. Støvlbæk, båda i egenskap av ombud,

och efter att den 5 november 2014 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artikel 10 c i Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG av den 7 september 2005 om erkännande av yrkeskvalifikationer (EUT L 255, s. 22 och rättelser EUT L 271, 2007, s. 18 och EUT L 93, 2008, s. 28), i dess lydelse enligt kommissionens förordning (EG) nr 279/2009 av den 6 april 2009 (EUT L 93, s. 11) (nedan kallat direktiv 2005/36).

2 Begäran har framställts i ett mål mellan Eintragungsausschuss bei der Bayerischen Architektenkammer (inskrivningsutskott för arkitektförbundet i delstaten Bayern) (nedan kallat Bayerische Architektenkammer) och Hans Angerer. Målet rör införande av Hans Angerer i förteckningen över arkitekter i Bayern.

Tillämpliga bestämmelser

Unionsrätt

3 Rådets direktiv 85/384/EEG av den 10 juni 1985 om det ömsesidiga erkännandet av utbildnings-, examens- och andra behörighetsbevis på arkitekturområdet, däribland åtgärder för att underlätta ett effektivt utnyttjande av etableringsrätten och friheten att tillhandahålla tjänster (EGT L 223, s. 15; svensk specialutgåva, område 6, volym 2, s. 99) har upphävts genom direktiv 2005/36.

4 I skälen 17, 19 och 28 i direktiv 2005/36 anges följande:

”(17) För att beakta alla situationer för vilka det fortfarande inte finns någon bestämmelse om erkännande av yrkeskvalifikationer, bör den generella ordningen utsträckas till att omfatta de fall som inte täcks av något särskilt system, både när yrket inte omfattas av något av dessa system och när sökanden, trots att yrket omfattas av ett särskilt system, av särskilda och exceptionella skäl inte uppfyller kraven för att omfattas av detta.

…

(19) Den fria rörligheten och det ömsesidiga erkännandet av bevis på formella kvalifikationer som … arkitekt bör bygga på den grundläggande principen om automatiskt erkännande av bevis på formella kvalifikationer på grundval av en samordning av minimikraven för utbildningarna. …

…

(28) De nationella bestämmelserna på arkitekturområdet och om tillträde till och utövande av yrkesverksamhet som arkitekt har mycket varierad räckvidd. I de flesta medlemsstater utövas verksamheten på arkitekturområdet rättsligt eller i praktiken av personer som har titeln arkitekt, antingen enbart eller tillsammans med en annan titel. Dessa personer har inte monopol på att utöva denna verksamhet, utom när det föreskrivs i lag. Denna verksamhet eller en del av den kan också utövas av andra yrkeskategorier, särskilt av ingenjörer som fått särskild utbildning i byggande eller byggnadskonst. För enkelhetens skull bör begreppet arkitekt användas för att därmed avgränsa tillämpningsområdet för bestämmelserna om automatiskt erkännande av kvalifikationer på arkitekturområdet, utan att det påverkar de specifika nationella bestämmelser som reglerar dessa verksamheter.”

5 I artikel 1 i direktiv 2005/36, som har rubriken ”Syfte”, föreskrivs följande:

”I detta direktiv fastställs de regler enligt vilka en medlemsstat som kräver bestämda yrkeskvalifikationer för tillträde till eller utövande av ett reglerat yrke inom sitt territorium (nedan kallad ’mottagande medlemsstat’) för tillträde till och utövandet av detta yrke skall erkänna sådana yrkeskvalifikationer som förvärvats i en eller flera andra medlemsstater (nedan kallad ’ursprungsmedlemsstat’) och som ger innehavaren av dessa kvalifikationer rätt att där utöva yrket.”

6 I artikel 4.1 i direktiv 2005/36 föreskrivs att

”Den mottagande medlemsstatens erkännande av yrkeskvalifikationerna skall ge förmånstagaren möjlighet att på samma villkor som medborgarna i denna medlemsstat utöva det yrke som personen i fråga är behörig för i ursprungsmedlemsstaten”.

7 Avdelning III i direktiv 2005/36 har rubriken ”Etableringsfrihet” och innehåller fyra kapitel. Kapitel I i avdelning III har rubriken ”Den generella ordningen för erkännande av bevis på formella kvalifikationer”. I artikel 10 i samma direktiv föreskrivs följande:

”Detta kapitel gäller för alla yrken som inte omfattas av kapitlen II och III i denna avdelning och i följande fall där sökanden, av en specifik och exceptionell anledning, inte uppfyller villkoren i de kapitlen:

a) För de verksamheter som förtecknas i bilaga IV när invandraren inte uppfyller kraven enligt artiklarna 17, 18 och 19.

b) För läkare med grundutbildning, specialistläkare, sjuksköterskor med ansvar för allmän hälso- och sjukvård, tandläkare, specialisttandläkare, veterinärer, barnmorskor, farmaceuter och arkitekter när invandraren inte uppfyller kraven i artiklarna 23, 27, 33, 37, 39, 43 och 49 för faktiskt och lagligt utövande av yrket.

c) För arkitekter när invandraren innehar ett utbildningsbevis som inte upptas i punkt 5.7 i bilaga V.

d) För läkare, sjuksköterskor, tandläkare, veterinärer, barnmorskor, farmaceuter och arkitekter med bevis på specialistbehörighet, som måste ha deltagit i utbildning som berättigar till en yrkestitel enligt punkterna 5.1.1, 5.2.2, 5.3.2, 5.4.2, 5.5.2, 5.6.2 och 5.7.1 i bilaga V, dock endast för erkännande av specialiseringen i fråga och utan att artikel 21.1 och artiklarna 23 och 27 åsidosätts.

e) För sjuksköterskor med ansvar för allmän hälso- och sjukvård samt specialistsjuksköterskor med bevis på specialistbehörighet, som har deltagit i utbildning som berättigar till en yrkestitel enligt punkt 5.2.2 i bilaga V när invandraren ansöker om erkännande i en annan medlemsstat där yrkesverksamheten i fråga utövas av specialistsjuksköterskor utan utbildning till sjuksköterska inom allmän hälso- och sjukvård.

f) För specialistsjuksköterskor utan utbildning till sjuksköterska inom allmän hälso- och sjukvård när invandraren ansöker om erkännande i en annan medlemsstat där yrkesverksamheten i fråga bedrivs av sjuksköterskor inom allmän hälso- och sjukvård, specialistsjuksköterskor utan utbildning till sjuksköterska inom allmän hälso- och sjukvård eller specialistsjuksköterskor med bevis på specialistbehörighet, som har deltagit i utbildning som berättigar till en yrkestitel enligt punkt 5.2.2 i bilaga V.

g) För invandrare som uppfyller kraven i artikel 3.3.”

8 I kapitel III i avdelning III i direktiv 2005/36, som har rubriken ”Erkännande på grundval av samordning av minimikraven för utbildning”, återfinns artikel 21, som har rubriken ”Principen om automatiskt erkännande”. I artikel 21.1 i det direktivet föreskrivs följande:

”Varje medlemsstat skall erkänna de bevis på formella kvalifikationer som … arkitekt, vilka avses i [punkt 5.7.1 i bilaga V], och som uppfyller minimikraven för utbildning som avses i [artikel 46], genom att ge innehavare av dessa bevis på formella kvalifikationer tillträde till och rätt att utöva yrket på samma villkor som innehavare av de bevis på formella kvalifikationer som utfärdats av denna medlemsstat.

Sådana bevis på formella kvalifikationer skall vara utfärdade av medlemsstaternas behöriga myndigheter och vid behov skall de bevis som avses i [punkt 5.7.1 i bilaga V] bifogas.

…”

9 Artikel 46 i direktiv 2005/36 har rubriken ”Arkitektutbildning”. Artikel 46.1 i det direktivet har följande lydelse:

”1. Arkitektutbildning skall omfatta antingen minst fyra års studier på heltid eller sex års studier, varav minst tre år på heltid, vid universitet eller jämförbar läroanstalt. Denna utbildning skall avslutas med godkänd examen på universitetsnivå.

Utbildningen, som skall ges på universitetsnivå och i huvudsak omfatta arkitektur, skall till lämpliga delar bestå av teoretisk och praktisk arkitektutbildning och skall garantera att de studerande tillägnar sig följande kunskaper och färdigheter:

…”

10 Artikel 48 i direktiv 2005/36 har rubriken ”Utövande av yrkesverksamhet som arkitekt”. Artikel 48.1 i det direktivet har följande lydelse:

”Med yrkesverksamhet som arkitekt avses i detta direktiv den verksamhet som vanligtvis utövas under yrkestiteln arkitekt.”

11 I punkt 5.7.1 i bilaga V till direktiv 2005/36 förtecknas, för varje medlemsstat, de examensbevis som ger tillträde till arkitektyrket, de organ som har behörighet att utfärda examensbevis och ytterligare behörighetsbevis som medföljer examensbeviset.

Tysk rätt

12 I enlighet med grundlagen omfattas den lagstiftning som är tillämplig på arkitektyrket i Tyskland av delstaternas lagstiftningskompentens. I artikel 4 i delstaten Bayerns lag om det bayerska arkitektförbundet och det bayerska ingenjörsförbundet för byggbranschen (Gesetz über die Bayerische Architektenkammer und die Bayerische Ingenieurekammer-Bau) av den 9 maj 2007 (GVBl s. 308) (nedan kallad BauKaG), föreskrivs följande:

”…

(2) I förteckningen över arkitekter uppförs, efter ansökan, den som

1. har hemvist, är bosatt eller bedriver merparten av sin yrkesverksamhet i Bayern,

2.

har avlagt examen efter en utbildning

a) med en normalstudietid på minst fyra års studier på heltid i ämnen inom arkitektur (husbyggnad) som anges i artikel 3 punkt 1, eller

b) med en normalstudietid på minst tre års studier på heltid i ämnen inom inredningsarkitektur eller landskapsarkitektur som anges i artikel 3 punkterna 2 och 3

vid en tysk högskola, en offentlig eller statligt erkänd tysk teknisk högskola eller en likvärdig tysk utbildningsanstalt och

3. därefter har genomfört minst två års praktisk yrkesverksamhet med den relevanta inriktningen.

Den tvååriga praktiska yrkesverksamheten omfattar deltagande i fort- och vidareutbildning, vilka organiseras för arkitektförbundet på området teknisk och ekonomisk planering och byggnadsrätt.

…

(5) Villkoren i punkt 2 första meningen samt punkt 2.2 a och 2.3 är också uppfyllda när en medborgare i en medlemsstat i Europeiska unionen eller en stat som är part i avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, av en specifik och exceptionell anledning i den mening som avses i artikel 10 b, c, d och g i direktiv [2005/36] inte uppfyller villkoren för erkännande av dennes utbildningsbevis på grundval av samordning av minimikraven för utbildning i den mening som avses i direktiv [2005/36], om villkoren i artikel 13 i direktiv [2005/36] är uppfyllda i övrigt. Utbildningarna ska därvid jämställas i den mening som avses i artikel 12 i direktiv [2005/36]. …

…”

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

13 Sedan mars 2007 arbetar Hans Angerer, som är tysk medborgare, som byggmästare i Österrike. Han är bosatt i både Bayern och Österrike. Den 25 april 2008 ansökte Hans Angerer hos Bayerische Architektenkammer om att föras in i bayerska arkitektförbundets förteckning över utländska tjänsteleverantörer.

14 På dagen för ansökan hade han en examen för byggmästare i Österrike. Han hade dessutom erhållit andra kvalifikationer i Tyskland respektive i Österrike, nämligen examensprov och mästarexamen för målare och lackerare, ekonomiexamen för hantverksföretag, mästarexamen för stuckatörer, examen för energirådgivare och examensprov för murare.

15 Bayerische Architektenkammer beslutade den 18 juni 2009 att inte bevilja Hans Angerers ansökan om införande i nämnda förteckning. Den 17 mars 2010 beslutade Bayerische Ingenieurekammer Bau (Bayerns byggnadsingenjörsförbund) däremot att föra upp honom i en förteckning som upprättats i enlighet med artikel 61 punkt 7 i Bayerns byggnadsförordning (Bayerische Bauordnung), vilket innebar att han gavs befogenhet att upprätta bygghandlingar i Bayern. Hans Angerer kunde därför oinskränkt utöva byggmästaryrket som han hade behörighet för i Österrike.

16 Efter det att Hans Angerer hade överklagat beslutet av den 18 juni 2009 att inte föra in honom i förteckningen, upphävde Bayerisches Verwaltungsgericht (förvaltningsdomstol i delstaten Bayern) det beslutet genom dom av den 22 september 2009 och förpliktade Bayerische Architektenkammer att föra in Hans Angerer i förteckningen över utländska tjänsteleverantörer.

17 Bayerische Architektenkammer överklagade den domen till Bayerischer Verwaltungsgerichtshof (förvaltningsdomstol i andra instans i Bayern). På domstolens begäran och i samförstånd med Bayerische Architektenkammer ändrade Hans Angerer under överklagandeförfarandet föremålet för sin ursprungliga ansökan till en ansökan om att föras in i förteckningen över arkitekter i stället för i förteckningen över utländska tjänsteleverantörer.

18 Bayerischer Verwaltungsgerichtshof biföll Hans Angerers nya talan i dom av den 20 september 2011, eftersom villkoren för att föras in i förteckningen över arkitekter enligt artikel 4 punkt 5 i BauKaG var uppfyllda.

19 Bayerische Architektenkammer överklagade Bayerischer Verwaltungsgerichtshofs dom till Bundesverwaltungsgericht, som har anfört att artikel 4 punkt 5 i BauKaG syftar till att införliva direktiv 2005/36 med tysk rätt. I den bestämmelsen hänvisas särskilt till artikel 10 c i direktiv 2005/36. Bundesverwaltungsgericht anser att det är avgörande i målet vid den domstolen att precisera de villkor som ställs upp i artikel 10 c i det ovannämnda direktivet och att avgränsa innehållet i begreppen specifik och exceptionell anledning och arkitekt som anges i den bestämmelsen.

20 I fråga om, för det första, begreppet specifik och exceptionell anledning, anser Bundesverwaltungsgericht att de situationer som anges i artikel 10 b–d och g i direktiv 2005/36 inte i sig utgör en specifik och exceptionell anledning i den mening som avses i artikel 10 i samma direktiv, utan att sökanden dessutom ska åberopa och styrka ytterligare skäl som avser till exempel hans personliga bakgrund och som inneburit att han inte uppfyller de villkor som gör det möjligt att automatiskt erkänna hans kvalifikationer på grundval av en samordning av minimikraven för utbildningarna i den mening som avses i det direktivet.

21 Bundesverwaltungsgericht har för det andra, avseende begreppet arkitekt, anfört att en byggmästare enligt österrikisk rätt har befogenhet att utforma byggnader, bygg- och anläggningsarbeten och andra konstruktioner, genomföra samtliga härtill hörande beräkningar, leda arbetena, genomföra dessa samt leda rivning. Den behörigheten är gemensam för byggmästare och arkitekter. Däremot ska det enligt Bundesverwaltungsgericht fastställas om begreppet arkitekt i den mening som avses i artikel 10 c i direktiv 2005/36 innebär att den migrerande arbetstagaren, förutom tekniska planeringsarbeten, tillsynsarbeten och genomförandearbeten, i ursprungsmedlemsstaten varit verksam med konstnärligt och ekonomiskt gestaltande i byggbranschen, eller beträffande stadsplanering eller konservering av historiska byggnader, eller har haft möjlighet att utöva sådana arbeten efter sin utbildning.

22 Mot denna bakgrund beslutade Bundesverwaltungsgericht att vilandeförklara målet och ställa följande frågor till domstolen:

”1 a) Ska med ’specifik och exceptionell anledning’ i den mening som avses i artikel 10 i direktiv 2005/36 förstås en av de omständigheter som anges i de kategorier som slås fast i fortsättningen av den artikeln …, eller krävs det utöver de omständigheter som anges där en ’specifik och exceptionell anledning’ till att sökanden inte uppfyller villkoren i kapitlen II och III i avdelning III i det direktivet?

b) Vid det sistnämnda förhållandet, av vilken art ska en ’specifik och exceptionell anledning’ vara? Ska det vara fråga om personliga skäl, såsom något som avser den enskildes bakgrund, till att den migrerande arbetstagaren undantagsvis inte uppfyller villkoren för automatiskt erkännande av hans kvalifikationer enligt kapitel III i avdelning III i det ovannämnda direktivet?

2 a) Innebär begreppet arkitekt i den mening som avses i artikel 10 c i direktiv 2005/36 att den migrerande arbetstagaren, förutom tekniska planeringsarbeten, tillsynsarbeten och genomförandearbeten, i ursprungsmedlemsstaten varit verksam med konstnärligt och ekonomiskt gestaltande i byggbranschen, eller beträffande stadsplanering eller konservering av historiska byggnader, eller har haft möjlighet att utöva sådana arbeten efter sin utbildning, och i så fall i vilken utsträckning?

b) Innebär begreppet arkitekt i den mening som avses i artikel 10 c i direktiv 2005/36 att den migrerande arbetstagaren har en högre utbildning som är inriktad på i huvudsak arkitektur i den meningen att den, förutom teknisk planering, tillsyn och genomförande, även avser konstnärligt och ekonomiskt gestaltande i byggbranschen, eller beträffande stadsplanering eller konservering av historiska byggnader, och i så fall i vilken utsträckning?

c) i) Beror svaret på fråga 2 a och b på hur yrkestiteln arkitekt vanligtvis används i andra medlemsstater (artikel 48.1 i direktiv 2005/36)?

ii) Eller är det tillräckligt att fastställa hur yrkestiteln arkitekt vanligtvis används i ursprungsmedlemsstaten och i den mottagande medlemsstaten?

iii) Eller kan det spektrum av verksamheter som vanligtvis förknippas med yrkestiteln arkitekt i unionen utläsas av artikel 46.1 andra stycket i direktiv 2005/36?”

Prövning av tolkningsfrågorna

Fråga 1 a

23 Den hänskjutande domstolen har ställt fråga 1 a för att få klarhet i huruvida artikel 10 c i direktiv 2005/36 ska tolkas så, att den som ansöker om att omfattas av den generella ordningen för erkännande av bevis på formella kvalifikationer i enlighet med kapitel I i avdelning III i det direktivet, utöver att inneha ett utbildningsbevis som inte upptas i punkt 5.7.1 i bilaga V till samma direktiv, även ska styrka att en ”specifik och exceptionell anledning” föreligger.

24 Domstolen erinrar inledningsvis om att tillämpningsområdet för den generella ordningen för erkännande av bevis på formella kvalifikationer i enlighet med kapitel I i avdelning III i direktiv 2005/36 slås fast i artikel 10 i det direktivet. I den ordningen föreskrivs att myndigheterna i

den mottagande medlemsstaten ska göra en bedömning från fall till fall av de yrkeskvalifikationer som sökanden har förvärvat i ursprungsmedlemsstaten. I fråga om arkitekter avgränsas tillämpningsområdet i artikel 10 c i samma direktiv.

25 I direktiv 2005/36 föreskrivs emellertid, såsom framgår av skäl 19 i detsamma, beträffande bland annat arkitektyrket, att det ömsesidiga erkännandet av bevis på formella kvalifikationer bör bygga på principen om automatiskt erkännande av sådana bevis på formella kvalifikationer på grundval av en samordning av minimikraven för utbildningarna. Ordningen för automatiskt erkännande av bevis på formella kvalifikationer regleras i kapitel III i avdelning III i direktiv 2005/36.

26 Enligt fast rättspraxis är det, vid fastställandet av en unionsbestämmelses innebörd – i det aktuella målet artikel 10 i direktiv 2005/36 – nödvändigt att ta hänsyn till såväl bestämmelsens lydelse som det sammanhang i vilket den ingår och dess ändamål (dom Spedition Welter, C-306/12, EU:C:2013:650, punkt 17 och där angiven rättspraxis).

27 Med avseende på lydelsen i artikel 10 i direktiv 2005/36 är det väsentligt att påpeka att tillämpningen av ordningen för automatiskt erkännande av bevis på formella kvalifikationer på de yrken som i princip omfattas av ordningen för automatiskt erkännande av bevis på formella kvalifikationer, enligt den första meningen i den artikeln i princip omfattas av två villkor, nämligen dels att sökanden inte uppfyller villkoren för att den automatiska ordningen ska tillämpas, dels att det föreligger en specifik och exceptionell anledning till att sökanden befinner sig i den situationen.

28 Den tolkningen bekräftas av lydelsen i skäl 17 i direktiv 2005/36. I det skälet anges att den generella ordningen för erkännande av yrkeskvalifikationer ska tillämpas när sökanden, av särskilda och exceptionella skäl, inte uppfyller kraven för att omfattas av ordningen för automatiskt erkännande.

29 Den första meningen i artikel 10 i direktiv 2005/36 följs av punkterna a–g, i vilka innebörden i endera av de två villkoren i den artikeln preciseras. De punkterna är tillämpliga på antingen ett eller flera särskilda yrken eller genomgående på en grupp yrken i en särskild situation.

30 Artikel 10 c i direktiv 2005/36 avser särskilt arkitektyrket och syftar på den särskilda omständigheten att sökanden inte har ett utbildningsbevis som upptas i punkt 5.7.1 i bilaga V till samma direktiv. Enligt artikel 21.1 i det direktivet är innehav av ett bevis på formella kvalifikationer som upptas i den bilagan emellertid ett villkor för att ordningen för automatiskt erkännande enligt kapitel III i avdelning III i samma direktiv ska tillämpas på arkitekter. Artikel 10 c i direktiv 2005/36 avser därför endast det första av de båda villkor som anges i den första meningen i artikel 10 i det direktivet, det vill säga villkoret att villkoren för tillämpning av den automatiska ordningen inte är uppfyllda.

31 Eftersom de båda villkoren är kumulativa, kan den omständigheten emellertid inte medföra att det andra villkoret i den första meningen i artikel 10 i direktiv 2005/36 inte är tillämpligt på arkitekter som har utbildningsbevis som inte upptas i punkt 5.7.1 i bilaga V till direktiv 2005/36.

32 Härav följer att en sökande som vill komma i åtnjutande av den generella ordningen för erkännande av bevis på formella kvalifikationer för arkitekter, enligt lydelsen i artikel 10 i direktiv 2005/36 därför inte bara ska visa att han befinner sig i de omständigheter som anges i artikel 10 c i det direktivet, det vill säga att han inte har något av de utbildningsbevis som anges i punkt 5.7.1 i bilaga V till det direktivet, utan även ska åberopa en ”specifik och exceptionell anledning” till att han befinner sig i den situationen.

33 Den tolkningen överensstämmer med unionslagstiftarens avsikter enligt förarbetena till direktiv 2005/36. I Europeiska kommissionens ursprungliga förslag (förslaget till Europaparlamentets och rådets direktiv om erkännande av yrkeskvalifikationer (KOM(2002)119 slutlig) (EGT C 181E, s. 183)) nämndes i fråga om artikel 10 i direktiv 2005/36 således varken ”specifik och exceptionell anledning” eller artikel 10 a–g i det direktivet. Det begreppet lades liksom de bestämmelserna till på

initiativ av Europeiska unionens råd i gemensam ståndpunkt (EG) nr 10/2005 antagen av rådet den 21 december 2004 inför antagandet av Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/…/EG av den … om erkännande av yrkeskvalifikationer (EGT C 58 E, s. 1). Det följer av rådets motivering (EGT C 58 E, s. 119) att rådet ansåg att kommissionens ursprungliga förslag avseende artikel 10 i det direktivet var för omfattande. Rådet preciserade dessutom att ”den generella ordningen [bör] endast tillämpas på yrken som inte omfattas av kapitlen II och III i avdelning III och på de särskilda fall som anges i artikel 10 a–g i den gemensamma ståndpunkten, där sökanden tillhör ett yrke som omfattas av dessa kapitel, men av en specifik och exceptionell anledning inte uppfyller villkoren i de kapitlen”.

34 Dessutom utgör systematiken i och ändamålet med direktiv 2005/36 hinder för en vid tolkning av begreppet specifik och exceptionell anledning som innebär att den anledningen inte utgör ett villkor som är självständigt i förhållande till villkoret i artikel 10 c i samma direktiv.

35 Beträffande systematiken i direktiv 2005/36, framgår det av skäl 19 i det direktivet med avseende på arkitektyrket att arkitekternas yrkeskvalifikationer erkänns först och främst enligt ordningen för automatiskt erkännande av bevis på formella kvalifikationer, i enlighet med artiklarna 21 och 46 samt punkt 5.7.1 i bilaga V till samma direktiv.

36 Beträffande ändamålet med direktiv 2005/36 framgår det av artiklarna 1 och 4 i detsamma att det ömsesidiga erkännandets huvudsakliga syfte är att ge dem som har en yrkeskvalifikation, genom vilken de ges tillträde till ett reglerat yrke i sin ursprungsmedlemsstat, möjlighet att i den mottagande medlemsstaten på samma villkor som medborgarna i denna medlemsstat utöva det yrke som personen i fråga är behörig för i ursprungsmedlemsstaten (dom Ordre des architectes, C-365/13, EU:C: 2014:280, punkt 19).

37 Att tolka artikel 10 c i direktiv 2005/36 så, att sökande som inte uppfyller villkoren i kapitel III i avdelning III i samma direktiv inte behöver visa en specifik och exceptionell anledning, skulle kunna innebära att mottagarmedlemsstaten ålades att pröva de utbildningsbevis som innehas av dem som ansöker, även när dessa inte har de kvalifikationer som är nödvändiga för att utöva arkitektyrket i ursprungsmedlemsstaten. Detta strider mot det direktivets syfte.

38 Med beaktande av vad ovan anförts, ska fråga 1 a besvaras på följande sätt. Artikel 10 c i direktiv 2005/36 ska tolkas så, att den som ansöker om att omfattas av den generella ordningen för erkännande av bevis på formella kvalifikationer i enlighet med kapitel I i avdelning III i det direktivet, utöver att inneha ett utbildningsbevis som inte upptas i punkt 5.7.1 i bilaga V till samma direktiv, även ska styrka att en ”specifik och exceptionell anledning” föreligger.

Fråga 1 b

39 Den hänskjutande domstolen har ställt fråga 1 b, i huvudsak för att få klarhet i vilket slags omständigheter som kan utgöra en ”specifik och exceptionell anledning” i den mening som avses i artikel 10 c i direktiv 2005/36.

40 Hans Angerer anser liksom den tyska och den rumänska regeringen samt kommissionen att begreppet specifik och exceptionell anledning syftar på omständigheter som hänför sig till möjliga institutionella och strukturella hinder till följd av den konkreta situationen i den aktuella medlemsstaten. Hans Angerer, Landesanwaltschaft Bayern als Vertreter des öffentlichen Interesses och kommissionen anser dessutom att detta begrepp även omfattar omständigheter som hänför sig till sökandens personliga situation, bland annat hans meritförteckning, skolgång och händelser i hans privatliv. Den tyska regeringen har hävdat att om sådana personliga omständigheter kan utgöra en ”specifik och exceptionell anledning”, måste det säkerställas att sökanden har den yrkeskompetens som fordras för att han ska kunna arbeta som arkitekt.

41 Domstolen har i domen i målet Dreessen (C-31/00, EU:C:2002:35, punkterna 27 och 28) i detta avseende slagit fast att medlemsstaterna var tvungna att iaktta sina skyldigheter i fråga om det ömsesidiga erkännandet av yrkeskvalifikationer, såsom dessa skyldigheter ska förstås enligt domstolens tolkning av artiklarna 49 FEUF och 53 FEUF, när de har att ta ställning till en ansökan om tillstånd att utöva ett yrke som arkitekt när sökanden inte kan åberopa mekanismen för automatiskt erkännande av yrkeskvalifikationer. Detta kan vara fallet bland annat när det utbildningsbevis som sökanden har erhållit inte har anmälts till kommissionen till följd av att de behöriga myndigheterna i den aktuella medlemsstaten har begått ett fel.

42 Det följer på samma sätt av domen i målet Hocsman (C-238/98, EU:C:2000:440, punkt 23) att medlemsstaterna måste iaktta sina skyldigheter i fråga om det ömsesidiga erkännandet av yrkeskvalifikationer mot bakgrund av artikel 49 FEUF när sökanden inte kan åberopa den mekanism för erkännande av yrkeskvalifikationer som föreskrivs i det relevanta direktivet, på grund av att han har erhållit utbildningsbeviset på en viss ort och på grund av hans akademiska bana och yrkeskarriär.

43 Det framgår av förarbetena till direktiv 2005/36 och särskilt av rådets motivering som citerats ovan i punkt 33, att omständigheterna i målen Hocsman (C-238/98, EU:C:2000:440) och Dreessen (C-31/00, EU:C:2002:35) bland annat låg till grund för att artikel 10 infördes i det direktivet. Härav följer att begreppet ”specifik och exceptionell anledning” i den artikeln kan omfatta både omständigheter som hänför sig till möjliga institutionella och strukturella hinder till följd av den konkreta situationen i den aktuella medlemsstaten, och omständigheter som hänför sig till sökandens personliga situation.

44 För att avgränsa begreppet specifik och exceptionell anledning är det väsentligt att beakta målsättningen för direktiv 2005/36, som domstolen erinrat om ovan i punkt 36 och som innebär att den som har en yrkeskvalifikation, genom vilken han ges tillträde till ett reglerat yrke i sin ursprungsmedlemsstat, ska ges möjlighet att i den mottagande medlemsstaten utöva det yrke som personen i fråga är behörig för i ursprungsmedlemsstaten.

45 Med beaktande av vad ovan anförts, ska fråga 1 b besvaras på följande sätt. Artikel 10 c i direktiv 2005/36 ska tolkas så, att begreppet specifik och exceptionell anledning i den mening som avses i den bestämmelsen syftar på de omständigheter som är anledningen till att sökanden inte har ett utbildningsbevis som upptas i punkt 5.7.1 i bilaga V till samma direktiv. Sökanden kan således inte göra gällande att han har yrkeskvalifikationer genom vilka han ges tillträde till ett annat yrke i sin ursprungsmedlemsstat än det som han vill utöva i den mottagande medlemsstaten.

Fråga 2

46 Den hänskjutande domstolen har ställt fråga 2 för att få klarhet i huruvida artikel 10 c i direktiv 2005/36 ska tolkas så, att begreppet arkitekt i den bestämmelsen ska fastställas med beaktande av lagstiftningen i ursprungsmedlemsstaten, lagstiftningen i den mottagande medlemsstaten, lagstiftningen i andra medlemsstater eller med beaktande av de villkor som anges i artikel 46 i det direktivet. Den hänskjutande domstolen vill för det andra få klarhet i huruvida det begreppet innebär att sökanden ska ha en utbildning och erfarenhet som inte endast omfattar teknisk planering, tillsyn och genomförande, utan även konstnärligt och ekonomiskt gestaltande i byggbranschen, eller beträffande stadsplanering eller konservering av historiska byggnader.

47 Enligt rättspraxis i fråga om direktiv 85/384 ska frågan vilken verksamhet som utgör arkitektverksamhet avgöras enligt lagstiftningen i den mottagande medlemsstaten, eftersom det direktivet inte syftar till att reglera villkoren för tillträde till arkitektyrket eller att definiera vilken typ av verksamhet arkitekter kan utöva (se, för ett liknande resonemang, dom Ordine degli Ingegneri di Verona e Provincia m.fl., C-111/12, EU:C:2013:100, punkt 42).

48 Det som slagits fast i föregående punkt är analogt tillämpligt på ordningen för automatiskt erkännande av bevis på formella kvalifikationer som arkitekt som föreskrivs i direktiv 2005/36. Detta framgår särskilt av skäl 28 i det direktivet, enligt vilket begreppet arkitekt bör användas för att avgränsa tillämpningsområdet för bestämmelserna om automatiskt erkännande av kvalifikationer på arkitekturområdet, utan att det påverkar de specifika nationella bestämmelser som reglerar dessa verksamheter.

49 Såsom generaladvokaten angav i punkt 56 i förslag till avgörande, har unionslagstiftaren, om han inte hade för avsikt att definiera begreppet arkitekt inom ramen för ordningen för automatiskt erkännande av kvalifikationer enligt direktiv 2005/36, i ännu mindre grad haft för avsikt att definiera begreppet med hänseende till den generella ordningen.

50 Kraven enligt artikel 46 i direktiv 2005/36 är inte i sig tillämpliga på den generella ordningen för erkännande av bevis på formella kvalifikationer för arkitekter. I den artikeln, som enbart rör systemet för automatiskt erkännande, vilket grundar sig på en samordning av minimivillkoren för utbildning, beskrivs nämligen minimivillkoren för utbildning.

51 Fråga 2 ska därför besvaras på så sätt att artikel 10 c i direktiv 2005/36 ska tolkas så, att begreppet arkitekt i den bestämmelsen ska fastställas med beaktande av lagstiftningen i den mottagande medlemsstaten och att begreppet inte med nödvändighet innebär att sökanden ska ha en utbildning och erfarenhet som inte endast omfattar teknisk planering, tillsyn och genomförande, utan även konstnärligt och ekonomiskt gestaltande i byggbranschen, eller beträffande stadsplanering eller konservering av historiska byggnader.

Rättegångskostnader

52 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i det nationella målet utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (fjärde avdelningen) följande:

1) **Artikel 10 c i Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG av den 7 september 2005 om erkännande av yrkeskvalifikationer, i dess lydelse enligt kommissionens förordning (EG) nr 279/2009 av den 6 april 2009 ska tolkas så, att den som ansöker om att omfattas av den generella ordningen för erkännande av bevis på formella kvalifikationer i enlighet med kapitel I i avdelning III i det direktivet, utöver att inneha ett utbildningsbevis som inte upptas i punkt 5.7.1 i bilaga V till samma direktiv, även ska styrka att en ”specifik och exceptionell anledning” föreligger.**

2) **Artikel 10 c i direktiv 2005/36, i dess lydelse enligt förordning nr 279/2009, ska tolkas så, att begreppet specifik och exceptionell anledning i den bestämmelsen syftar på de omständigheter som är anledningen till att sökanden inte har ett utbildningsbevis som upptas i punkt 5.7.1 i bilaga V till samma direktiv. Sökanden kan således inte göra gällande att han har yrkeskvalifikationer genom vilka han ges tillträde till ett annat yrke i sin ursprungsmedlemsstat än det som han vill utöva i den mottagande medlemsstaten.**

3) **Artikel 10 c i direktiv 2005/36, i dess lydelse enligt förordning nr 279/2009, ska tolkas så, att begreppet arkitekt i den bestämmelsen ska fastställas med beaktande av lagstiftningen i den mottagande medlemsstaten och att begreppet inte med nödvändighet innebär att sökanden**

ska ha en utbildning och erfarenhet som inte endast omfattar teknisk planering, tillsyn och genomförande, utan även konstnärligt och ekonomiskt gestaltande i byggbranschen, eller beträffande stadsplanering eller konservering av historiska byggnader.

Underskrifter